

**KINH NGHIỆM TỪ HỘI THI GIẢNG VIÊN DẠY GIỎI TOÀN QUỐC
CÁC TRƯỜNG CHÍNH TRỊ TỈNH, TRƯỜNG CÁN BỘ CÁC BỘ, NGÀNH,
ĐOÀN THỂ TRUNG ƯƠNG LẦN THỨ VI – NĂM 2017,
KHU VỰC PHÍA NAM**

*Hà Thọ Tiến
Khoa Xây dựng Đảng*

Ngày 23 tháng 10 năm 2017, tại Trường Chính trị tỉnh Đắk Lắk, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh khai mạc Hội thi giảng viên dạy giỏi toàn quốc các trường Chính trị tỉnh, thành phố, trường cán bộ các bộ, ngành, đoàn thể Trung ương lần thứ VI – năm 2017, khu vực phía Nam về tham dự Hội thi lần này, có 70 giảng viên đến từ 34 trường Chính trị và các trường bộ, ngành ở khu vực phía Nam.

Hội thi giảng viên dạy giỏi cấp Học viện là cơ hội để đội ngũ giảng viên các trường Chính trị trao đổi thêm nội dung bài giảng, từng bước cải tiến phương pháp dạy học, sử dụng hiệu quả các phương tiện hỗ trợ; tăng cường trao đổi, học tập kinh nghiệm lẫn nhau để nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ. Thông qua quá trình chuẩn bị tổ chức, lựa chọn và cử giảng viên tham gia Hội thi, các trường đánh giá, phân loại giảng viên chính xác hơn, trên cơ sở đó có kế hoạch tiếp tục đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ giảng viên trong những năm tiếp theo, hướng tới mô hình trường Chính trị chuẩn. Đặc biệt, thông qua tổ chức Hội thi lần này, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh có cơ sở để nắm bắt cụ thể hơn nhu cầu và tình hình hoạt động đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, của đội ngũ giảng viên của các trường; nghiên cứu rút kinh nghiệm, xây dựng, hướng dẫn, thống nhất quản lý và đổi mới nội dung chương trình, giáo trình, phương pháp giảng dạy, học tập, bổ sung quy chế, đào tạo, bồi dưỡng giảng viên cho các trường.

Trong 03 ngày thi tại Hội thi giảng viên dạy giỏi các trường chính trị tỉnh, thành phố và trường bộ ngành khu vực phía Nam, các thí sinh phải trải qua 03 nội dung thi: thi giáo án, thi viết bài luận, thi giảng bài trên lớp và xét điều kiện kết quả nghiên cứu khoa học phục vụ giảng dạy trong những năm qua. Hình thức và nội dung đều có những điểm mới so với những Hội thi lần trước, qua đó góp phần khắc phục một số mặt hạn chế hiện nay của giảng viên các trường Chính trị trong thời gian qua. Trong quá trình triển khai Hội thi, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh đã chỉ đạo sát sao và có những hướng dẫn cụ thể để các trường Chính trị tỉnh, thành phố, trường bộ, ngành triển khai thực hiện tốt kế hoạch Hội thi. Tất cả các trường Chính trị khu vực phía Nam đều tổ chức thi giảng viên dạy giỏi từ cấp khoa đến cấp trường và chọn cử các giảng viên đạt thành tích cao về dự Hội thi

toàn quốc.

Với ý thức nghề nghiệp và trách nhiệm chính trị, các giảng viên dự thi đã thể hiện được trình độ, bản lĩnh, phát huy cao nhất khả năng, kinh nghiệm chuyên môn, tài năng sư phạm để thực hiện tốt nội dung các phần thi. Với sự chuẩn bị nghiêm túc, công phu, các giảng viên đã hoàn thành 3 nội dung thi tạo nên không khí sinh hoạt chuyên môn hào hứng, bổ ích, thiết thực, để lại nhiều dấu ấn tốt đẹp với Ban Giám khảo và học viên.

Tại lễ Bế mạc, PGS. TS Nguyễn Việt Thảo thay mặt Ban Tổ chức Hội thi trình bày Báo cáo Tổng kết Hội thi. Hội thi năm nay diễn ra gồm nhiều nội dung mới, đánh giá toàn diện về chất lượng giảng viên. Với ý thức nghề nghiệp và trách nhiệm chính trị cao, các giảng viên dự thi đã thể hiện được trình độ, bản lĩnh, phát huy cao nhất năng lực chuyên môn, kỹ năng sư phạm để thực hiện tốt nội dung các phần thi. Kết quả có 69/70 giảng viên được công nhận giảng viên dạy giỏi, trong đó có 9 giảng viên được công nhận giảng viên dạy giỏi xuất sắc. Sau hội thi, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh sẽ thông báo kết quả của các trường tới Thường trực Tỉnh ủy, Thành ủy, lãnh đạo các bộ, ngành có liên quan và đề nghị cấp ủy, chính quyền các tỉnh, thành phố tiếp tục quan tâm, lãnh đạo, tạo điều kiện và có chính sách cụ thể cho việc đào tạo, bồi dưỡng giảng viên; có chế độ động viên kịp thời các giảng viên đạt danh hiệu giảng viên dạy giỏi và dạy giỏi xuất sắc tại Hội thi. Ban Giám hiệu các trường Chính trị, trường bộ, ngành cần động viên kịp thời những giảng viên đạt giảng viên dạy giỏi tại Hội thi.

Qua trao đổi, đánh giá tổng kết Hội thi và sau mỗi giờ giảng tôi đã rút ra đôi điều kinh nghiệm mạnh dạn trao đổi cùng các giảng viên.

Một là, về cách chọn bài dự thi: cũng như chọn bài giảng trên lớp nên chọn bài giảng mà mình tâm đắc, có phong kiến thức rộng, đã tham gia giảng nhiều lần ở nhiều lớp, nhiều đối tượng học viên và đã tự đúc rút được kinh nghiệm sau mỗi lần giảng. Nội dung của bài giảng phải đảm bảo tính chính thống. Phân biệt rõ loại bài giảng lý luận hay hướng dẫn nghiệp vụ công tác, khi chọn bài, nội dung bài đã toát lên được phương pháp áp dụng để truyền đạt nội dung cho học viên.

Có những bài giảng đã đưa được những phim ảnh, sơ đồ, bảng biểu để minh họa, hệ thống có sức hấp dẫn dễ lôi cuốn người học. Các bài giảng đã chọn nội dung tương đối phù hợp với lượng thời gian trong một tiết giảng, nhưng vẫn còn một số ít bài giảng chưa đảm bảo sự cân đối thời gian giữa các phần của nội dung.

Hai là, về chuẩn bị giáo án: đây là yếu tố có ý nghĩa quyết định đến hiệu quả và sự thành công của giờ giảng. Muốn soạn được một giáo án có chất lượng phải nắm chắc bố cục của một giáo án bài giảng lý luận chính trị hay bài giảng phân hướng dẫn nghiệp vụ công tác ở cơ sở. Nắm chắc nội dung kiến thức của bài học

để xác định đúng mục đích, yêu cầu của bài và xác định đúng kiến thức trọng tâm.

Nguồn tư liệu thông tin phong phú đối với mỗi bài giảng rất cần thiết. Thông tin thu thập phải mới, có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng hoặc những thông tin cũ có giá trị lịch sử quan trọng. Cần cài đặt thông tin vào bài giảng hợp lý, logic thì giá trị sử dụng thông tin mới mang tính khoa học và hiệu quả.

Ba là, về phương pháp giảng dạy: cần dự kiến các phương pháp giảng dạy phù hợp với nội dung kiến thức từng phần thể hiện trong lúc soạn giáo án. Xác định rõ phương pháp phải linh hoạt trong lúc kết hợp các phương pháp để thể hiện từng phần hay toàn bài giảng, giảng viên sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực.

Việc sử dụng các phương pháp phát vấn, tạo tình huống, thảo luận nhóm để lôi cuốn học sinh vào giờ giảng nhằm phát huy tính chủ động của học sinh là rất cần thiết. Hầu hết các giảng viên thao giảng đều muốn và đã thể hiện vấn đề đó nhằm tôn vinh những phương pháp dạy học tích cực, song có những câu hỏi quá dễ, đơn điệu dễ gây nhàm chán. Các phương pháp cần được vận dụng uyển chuyển, linh hoạt, phù hợp với nội dung, đối tượng, điều kiện và quy mô lớp học, nhằm đảm bảo hiệu quả cao nhất trong quá trình dạy học. Rất cần quan tâm những tình huống đột nhiên có khả năng xuất hiện, rất hay và sinh động hấp dẫn. Người học cảm thấy tình huống đó tới một cách tự nhiên và tự giác nhận thức vấn đề là một biện pháp độc lập, đồng thời có liên kết tương hỗ với các biện pháp khác như chuyển tiếp các phần lôi cuốn báo hiệu lí do của vấn đề cần giải quyết.

Với những tình huống đã thiết kế, giảng viên cần chuẩn bị sẵn phương án xử lý hiệu quả và sáng tạo. Việc xử lý tình huống hiệu quả phụ thuộc kỹ năng thiết kế tình huống có vấn đề của mỗi giảng viên. Với những tình huống nảy sinh ngay trong thực tế khi hoạt động dạy học đang diễn ra. Giảng viên rất cần sự chuẩn bị ứng phó hiệu quả và sáng tạo trong giảng dạy, trong đó chú ý khai thác tình huống : người học trả lời sai hoặc lạc hướng chủ đề bài học. Về việc vấn đáp tái hiện, liên hệ vùng kiến thức học viên đã đi qua khi hỏi bài cũ, cũng như khi giảng bài mới nhằm xuyên chuỗi kiến thức hiện tại các giảng viên đã thực hiện được, song cần tạo tình huống có vấn đề ngay ở phần khởi động thì lôi cuốn và hấp dẫn hơn, khi đó người học đã được kích thích óc tìm tòi sáng tạo và tự thấy vấn đề cần xử lý trong bài học.

Bốn là, về phương tiện dạy học hiện đại: phương tiện dạy học có vai trò rất quan trọng đối với thành công của mỗi bài giảng nhưng nó có thể trở thành "phản tác dụng" nếu người giảng viên quá lạm dụng hoặc không đủ kỹ năng cần thiết. Để phát huy vai trò của phương tiện dạy học, giảng viên nên đầu tư thời gian chuẩn bị những hình ảnh, đoạn video phù hợp để giúp cho bài giảng thêm sinh động, lôi cuốn. Tác dụng của thiết bị nghe nhìn chỉ được phát huy khi giảng bài hay dùng

phương pháp vấn đáp, giải thích nhằm gợi mở nêu dẫn chứng bằng hình ảnh, mô hình nhằm củng cố khắc sâu kiến thức cho học viên. Nếu lạm dụng hoặc thiếu sự chọn lọc hình ảnh sẽ gây nhiễu loạn cho quá trình lĩnh hội kiến thức. Giảng viên phải biết chắt lọc, cô đọng kiến thức trên các slide đảm bảo súc tích, ngắn gọn nhưng vẫn thể hiện được nội dung cơ bản. Nếu thể hiện nội dung bài giảng bằng sơ đồ hóa dưới dạng bảng biểu thì hiệu quả ghi nhớ của học viên sẽ tốt hơn. Tránh đưa nhiều chữ vào một slide, nên lựa chọn phông chữ, cỡ chữ, màu chữ, màu nền phù hợp cho các slide. Giảng viên cần nắm vững kỹ thuật sử dụng phần mềm Powerpoint để chủ động tự tin trong thao tác sử dụng máy chiếu và tự xử lý những sự cố cần thiết.

Nhằm là, về giao tiếp trực tiếp giữa những người dạy và người học: đây là yếu tố quyết định trực tiếp sự thành công hay thất bại của bài giảng. Khi giảng bài, giảng viên phải trình bày ngôn ngữ nói rõ ràng, mạch lạc, đảm bảo chuẩn tiếng phổ thông, không sai lỗi chính tả, phải thể hiện cường độ, cao độ bằng âm thanh phát ra, chọn vị trí nhấn giọng trong mỗi câu, tránh âm lượng đều đều khi giảng. Giọng nói giảng viên phải thể hiện ngọn lửa nhiệt tình, sự tâm huyết và thái độ tôn trọng đối với học viên. Ngôn ngữ viết phải rõ ràng, khoa học, mang tính thẩm mỹ trong việc trình bày bảng, không nên viết tắt quá nhiều vượt ra ngoài quy định.

Một điều không kém phần quan trọng là sử dụng ngôn ngữ cơ thể trong giảng bài như: nét mặt, ánh mắt, cử chỉ, hành vi, điệu bộ, cách đi đứng, trang phục phải đặc biệt chú ý, đó là tấm gương sống trực tiếp đập vào mắt học viên. Giảng viên biết biểu lộ cảm xúc, thái độ nhiệt tình, vui vẻ, phấn khởi hài lòng, thân thiện tạo được sự thoải mái giữa giảng viên và học viên, thể hiện ở khả năng bao quát lớp, tư thế tác phong trong giờ giảng thì kết quả bài giảng sẽ tốt hơn rất nhiều và ngược lại.

Qua đánh giá tổng kết bế mạc Hội thi của Ban Tổ chức, qua sự nhận xét trao đổi đối với các các bạn đồng nghiệp, cũng như kinh nghiệm bản thân, tôi mạnh dạn trao đổi đôi điều kinh nghiệm. Mong sao các ý kiến trao đổi góp phần giải quyết những băn khoăn, vướng mắc của những giảng viên trẻ như bản thân tôi đang chuẩn bị bài giảng trong thời gian tới có kết quả tốt đồng thời tiếp thêm niềm tin và sức mạnh để vượt qua mọi khó khăn, trở ngại, phấn đấu hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị của mỗi người giảng viên từ đó góp phần hoàn thành nhiệm vụ của cơ quan, đơn vị./.